

2. Коупленд Т. Стоимость компаний. Оценка и управление. / Т. Коупленд, Т. Коллер, Дж. Муррин. – Москва: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. - 576 с.: ил.

3. Осипов М.А. Современные механизмы управления предприятием и измерения его деятельности / М.А. Осипов // Финансы: Сборник статей.- М.: Компания Спутник+, 2002. – С. 95-126.

УДК 336.564.1:005.591.6

АГІНСЬКА І.В., асистент

Одеська національна академія харчових технологій

АМОРТИЗАЦІЙНІ ВІДРАХУВАННЯ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті розглянуто необхідність оновлення основного капіталу підприємств харчової промисловості та механізми досягнення його шляхом використання амортизаційних відрахувань.

Ключові слова: оновлення, модернізація, амортизаційні відрахування, знос.

The article considers the necessity of the food industry capital assets renewal and depreciation charges as the base of this mechanism.

Keywords: re-equipment, modernization, depreciation charges, ageing.

Вступ. Як відомо, харчова промисловість є важливою галуззю економіки України. В умовах світової економічної кризи харчова промисловість зазнала низку проблем. Однією з них є пошук ефективного використання капіталу підприємств для цілей модернізації, оновлення основного капіталу.

Окремі науковці постійно пропонують різні шляхи підвищення рентабельності підприємств, економічні та облікові механізми оновлення матеріально-технічної бази, а також впровадження інновацій на харчових підприємствах.

Удосконалення якості продукції, розширення номенклатури та асортименту неможливо без оновлення основного капіталу.

Ряд вчених запропонували використовувати амортизаційні відрахування як альтернативне джерело фінансування процесу оновлення основного капіталу підприємств. Питання щодо вибору найефективнішої амортизаційної політики розглядаються у багатьох працях вітчизняних і зарубіжних науковців, а саме О.О. Орлова, Ю.М. Стадницького, А.І. Бутенко, О.І. Лайко, В.Т. Бакстера, Дж.К. Болбрайт, І.Л. Гранта та інших вчених.

На сьогоднішній день пошук додаткових джерел для розширеного відтворення основного капіталу, оновлення основних виробничих засобів у харчовій промисловості є актуальним завданням економічного розвитку країни.

Постановка завдання. Метою даної статті є виявлення переваг і недоліків окремих механізмів використання амортизаційних відрахувань для цілей оновлення основного капіталу в харчовій промисловості, а також висунення пропозицій щодо удосконалення законодавства стосовно питань амортизації.

Результати. Світова економічна криза негативно вплинула на всі галузі промисловості України. Відомо, що харчова промисловість є провідною на Одещині. Статистичні дані вказують на те, що за останні роки прибутковість підприємств харчової промисловості зросла у порівнянні з першими роками кризи. Звичайно, це явище можна відмітити як позитивне, але при цьому проблема застарілих основних фондів залишається.

Підприємства харчової промисловості повинні постійно намагатись впроваджувати нові технології, технологічні процеси, реконструювати та модернізувати основні фонди, шукати резерви для використання нових потужностей. Вищевказані цілі важливі для задоволення потреб населення у продовольчих товарах, що відповідають якості та представлені у різноманітному асортименті.

Економічна модернізація передбачає інтенсифікацію процесу економічного відтворення, котра досягається завдяки зростанню спеціалізації та диференціації праці, енергетичному устаткуванню виробництва, перетворенню науки на виробничу (економічну) силу та розвитку раціонального управління виробництвом.

Модернізація є необхідним процесом, тому що вона викликана знеціненням машин внаслідок здешевлення їх виробництва або випуску нових, більш досконалих, що актуально у час сучасного науково-технічного прогресу.

Звісно, модернізувати діючі підприємства харчової промисловості потрібно. Але це можливо лише у разі, коли прибутки підприємств будуть достатніми для створення фондів нагромадження і споживання. Кредитування при нинішніх економічних умовах недоцільне. Тож які джерела фінан-

сування можна залучати? Економічно вигідно буде використовувати амортизаційні відрахування, адже підвищення інвестиційної активності безпосередньо пов'язане із ставленням до амортизації як основного ресурсу та фінансового джерела капіталовкладень.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів

протягом строку їх корисного використання (експлуатації) по мірі їх фізичного чи морального зносу [1]. Знос основного капіталу існує у тісному зв'язку із його заміщенням. Цей взаємозв'язок показано на рис. 1 [2].

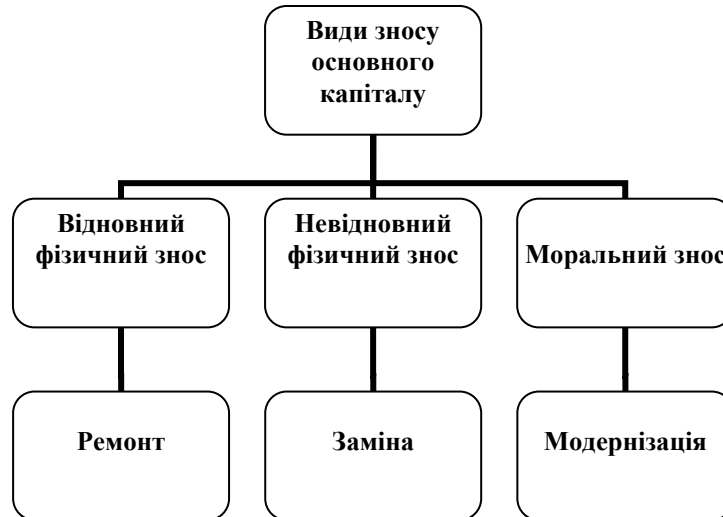

Рис. 1. Схема форм заміщення зносу основних засобів

Отже, потрібно обрати найефективніший механізм використання амортизаційних відрахувань.

У зв'язку з високим рівнем інфляції, реальна вартість активів у грошовому вираженні значно занижена, так як і сума амортизаційних відрахувань, тому метод нарахування амортизації відіграє велику роль у забезпеченні розширеного відтворення основних фондів.

Деякі вчені пропонують використовувати метод прискореної амортизації, який дозволяє швидше модернізувати обладнання, оплачувати меншу величину податку на прибуток та має інші переваги.

Застосування методу прискореної амортизації поки що не принесло ефективних результатів в Україні. Основною причиною є те, що споживання основних засобів відбувається повільніше, ніж відшкодування, зростання залишкової вартості уповільнюється, а рівень зносу прискорюється. Тобто, це доцільно тоді, коли зростання собівартості за рахунок амортизаційних відрахувань у першій половині строку служби основного засобу не перевищує реалізаційних цін на неї, що дає можливість відшкодувати включену в собівартість суму амортизації. Лише в цьому випадку кошти можуть бути використані для оновлення основного капіталу. В іншому разі продукція стає неконкурентоспроможною за ціновими факторами, спостерігається погіршення даних бухгалтерської звітності, хоча фактичного витрачання додаткових коштів не відбувається.

З вищевказаного можна зробити висновок, що прискорений метод амортизації економічно вигідно використовувати тільки на високорентабельних підприємствах харчової промисловості.

Важливо відмітити, що Податковий Кодекс України обмежує підприємства використовувати метод прискореного зменшення залишкової вартості при амортизації лише до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби) [3].

Інші вчені пропонують використовувати «касовий» метод відображення в обліку амортизації. Тобто, відшкодувати амортизаційні витрати шляхом зарахування частини виручки від реалізації на спеціальний банківський рахунок [4]. Даний метод є, безумовно, перспективним, але, на жаль, неможливий для втілення на практиці. Перехід до даного методу вимагає внесення коригувань до діючого законодавства, а також, як зазначає сам автор даного методу, чреватий зловживаннями.

Також було запропоновано для харчових підприємств використовувати комбінований метод нарахування амортизації. Тобто, для різних груп основного капіталу використовувати різні способи амортизації [5]. Автор пропонує для будинків та споруд використовувати прямолінійний метод нарахування амортизації; для машин та обладнання – виробничий; для ЕОМ та оргтехніки – метод прискореного зменшення залишкової вартості. Цю пропозицію можна відмітити, як найефективнішу для цілей використання амортизаційного фонду для оновлення основного капіталу. Так, згідно із міжнародними стандартами бухгалтерського обліку підприємства можуть використовувати одразу 4 методи нарахування амортизаційних відрахувань.

Але знову на перешкоду стає недосконале і негнучке законодавство, згідно якому амортизація деяких груп основних засобів (9, 12, 14, 15)

обмежується лише використанням прямолінійного та виробничого методів.

Отже, однією з фундаментальних причин низької конкурентоздатності більшості харчових підприємств є відсутність наукової обґрунтованості підходу до розробки амортизації як інструменту формування інвестиційного фонду, у зв'язку із дотриманням підприємствами вимог податкових органів.

Висновки. Амортизація є основним джерелом оновлення основного капіталу. На жаль, амортизаційний фонд не задовольняє потреби підприємств харчової промисловості у своєчасному оновленні основного капіталу.

Діюче законодавство, а саме, Податковий Кодекс і Положення (стандарту) бухгалтерського обліку, потребують значних корегувань та доповнень. Законодавство дозволяє самостійно обирати метод нарахування амортизації, але підприємець все одно залишається обмеженим. Тому для ефективного використання амортизаційних відрахувань необхідно передбачити наступні зміни у законі:

- дозволити використання одночасно кількох методів нарахування амортизації;

- не обмежувати підприємців використанням методів нарахування амортизації до конкретних груп основних засобів.

Одним з головних завдань розвитку харчових підприємств є зацікавлення підприємців проводити модернізацію, якісне оновлення виробництва, завдяки амортизаційній політиці. Підприємствам можна запропонувати:

- постійно переглядати свою облікову політику та при необхідності змінювати метод нарахування амортизації;

- реалізовувати основні фонди, які не використовуються, в іншому разі застосовувати до підприємств штрафні санкції;

- перевести на консервацію тимчасово невикористовуване амортизаційне обладнання.

Сучасна система амортизаційних відрахувань повинна бути головним механізмом підвищення технічного рівня виробничого процесу і оновлення основного капіталу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» №92 від 27 квітня 2000 р. – Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO7.aspx>
2. Болюх М.А. Економічний аналіз: навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 438-442 с.
3. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 р. N 2755-VI. - Режим доступу: <http://www-us.visnuk.com.ua/actual/PODATKOVYY.html>
4. Лайко О.І. Відновлення відтворювальної функції амортизації підприємства харчової промисловості. // Економіка харчової промисловості. – 2009. - №2. – С. 11-15
5. Ступницкая Т.М. Повышение эффективности использования основного капитала предприятий пищевой промышленности: дис. на соискание учен. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.04 „Экономика и управление предприятиями (предприятия пищевой промышленности)” / Т.М. Ступницкая; Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины. – Одесса, 2008. – 213 с.

УДК 330.322.4:663

ГОНЧАРУК А.Г., д-р екон. наук, доцент
Одесский национальный политехнический университет

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИНЯТИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕШЕНИЙ В ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Разработаны методические положения по принятию стратегического инвестиционного решения, имеющие прикладное значение и дающие возможность стратегическому инвестору осуществить оптимальный выбор объекта инвестирования. Действенность предложенных положений продемонстрирована на примере пищевой промышленности Украины.

Ключевые слова: инвестиционное решение, стратегический инвестор, инвестиционная привлекательность, суперэффективность, пищевая промышленность.